

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 flor., pe șase luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe un an 40 fr., pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULU L.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrierile nefrancoate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se retrămit.

N° 137.

Luni, Marți 23 Iunie (5 Iulie).

1887.

NOU ABONAMENTU

la

„GAZETA TRANSILVANIEI.”

Cu 1 Iulie 1887 st. v., se începe un nou abonament pe trimesiul Iulie, August și Septembrie la care invităm pe toți onorații amici și prietenii ai foiei noastre.

Prețului abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni 3 fl.
„ șase „ 6 „
„ un an 12 „

Pentru România și străinătate:

pe trei luni 10 franci
„ șase „ 20 „
„ un an 40 „

Abonarea se poate face mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Abonaților de până acum li-se recomandă a însemna pe cuponul numărul fâșiei sub care au primită diarulul.

Domnii cari se vor abona din nou să binevoască a scrie adresa lămurită și a arăta și posta ultimă.

Brașov, 22 Iunie 1887.

Eri s'a întrunită marea sobranie bulgară în Tîrnova. Indată după deschidere reprezentanții bulgari au ținut o ședință secretă ceea ce ne face să credem, că ei pregătesc o acțiune parlamentară serioasă.

Se pare că Bulgarii, după ce deputația lor a colindat pe la toate cabinetele marilor puteri și după ce regența lor a făcut tot ce i-a stat în putință spre a le îndemna să dea odată o soluțiune definitivă cestiunii, ce agită poporul bulgar de atâta timp, der n'au dobândit nici un rezultat mulțamitor, s'au decis acum a-și ajuta ei înșiși, așa cum vor pute mai bine.

Ceea ce le trebuie Bulgarilor spre a face să înceteze nemulțămirea, neliniștea și nesiguranta în țară, este înainte de toate un princip și precum anunță diarele din Sofia, sobrania de față nici că are alt scop decât a alege pe viitorul Domnitor al Bulgariei.

Până aici toate pot merge foarte neted. Sobrania, care va ține ați prima ședință oficială poate procedea la alegerea de princip. Ce va fi însă după aceea?

Scim că decă Bulgarii sunt de atâta timp lipsiți de un domnitor, cauza nu este, că ei între ei nu s'ar fi putut înțelege pe cine să aleagă, sau că n'ar fi aflat vre-un candidat apt, ci cauza adevărată este, că marile puteri nu s'au putut înțelege până acum asupra candidațiilor la principatul bulgar. Și se știe că între puteri Rusia dă tonul în cestiunea bulgară. Această putere a declarat de repetate ori, că nu voesc să știe nimic de o alegere de princip în Bulgaria până când nu se va retrage regența actuală și până când nu se va alege o sobranie pe placul celor din Petersburg, căci pe cea de față ei nu o consideră legală.

Articulul 3 al tractatului din Berlin dice: „principale se alege de cătră poporațiune liberă cu confirmarea Porței și cu aprobarea puterilor.” Este clar că condițiunea aprobării generale prevădută în acest articol e aproape nerealisabilă în împrejurările de față. E mai mult ca probabil că Rusia va persista în negațiunea ei și acum se nasc bănueli, că nici Turcia nu va cuteza a confirma un princip, care nu va fi pe placul Rusiei. Bulgarii însă par a fi hotărâți să se mulțămescă și c'un princip, care va avea numai aprobarea parțială a puterilor.

Ceea ce bate mai mult la ochi este secretul, ce-l observă Bulgarii față cu viitorul candidat. Se vorbește, că ei ar vrea să aleagă pe princip Ferdinand de Coburg. Acesta însă a declarat înainte, că nu va primi fără consimțământul Rusiei. Să-i fi succesă ore regenței

din Sofia a-lu face să primescă tronul ce i se oferă, punându-se în opozițiune directă cu Rusia?

Dilele următoare ne vor da deslușirile de lipsă și pote că ne vor aduce și surpriza cea mare, ce se crede că voesc să o facă sobrania bulgară Europei. În privința acesta sunt multe combinațiuni. Noi vom aminti numai una din toate: planul adecă de a se alege regele Milan, proclamându-se uniunea personală între Serbia și Bulgaria, plan care în totu casul nu-i de origine bulgară.

Destul că cestiunea bulgară érași e pusă în fruntea marilor cestiuni politice ale țării. Ea întîmpină o ilustrațiune nu prea încuragătoare în împrejurarea, că pregătirile militare se continuă cu o febrilă activitate din partea tuturor puterilor. Ore totu Bulgarii să fiă destinați de prevedință de a servi ca mijloc spre a face să izbucnescă marea conflagrațiune orientală, care de atâta timp amenință ținându lumea în neastempăr?

Conducerea Motilor.

Munții apusenți transilvăneni, 1 Iulie 1887.

Mai multe corespondențe se publicară în prețitul diar „Gazeta Transilvaniei” despre cele ce se petrec în munții apusenți ai vechei țări Transilvania. Totu Românul trebuie să-și aducă aminte că chiar în cel mai vechiu trecut aici în acești munți a fost isvorul, puterea și ocrotirea neamului daco-român. De aici porni Românii la șesuri și éra la timp de primejdie aici se reinturnau aflând totdeauna cele mai puternice brațe spre strivirea vrășmașului.

Până la anul 1650 nici că aflăm urmă în legile feudale ale Ardealului în acești munți poporațiunea să fi fost supusă iobăgiei și numai după ce prădătorul Sibiiului Bathori băt pe popa din Vidra și pe Românii răsculați din Zarand și Munții apusenți, se ivesc între bunurile fiscale domeniul Zlagnei, care încă după semnele rămase a fost mai mult sub preteștul ordinei de stat introdus în acele părți, decât în formă de iobăgie, și mai că până la anul 1778 de asupra grea populațiunea nu a putut să se plângă. În anul acesta se întempla de nou o ciocnire prin unii arendași armeni produsă în beldul comunei Câmpeni, când arendașii armeni cu puterea administrațiunii cutezară a ataca drepturile populațiunii, drepturi garantate de mai mulți principii ai țării. Spargerea buților arendașilor armeni fuse prima încercare a poporului muntean spre a înfrange mârșavul jug al feudalismului, de care ei până atunci pote că nici nu suferiseră prea tare. Această pornire a fost isvorul Revoluțiunii lui Horia, care cu adevăratul său nume se chiamă Vasilie Nicula din Albac, parochia Arada.

A fost suprimate în modul cel mai crud răscola lui Horia în contra feudalismului unguresc, care emula cu cel turcesc — der ispravă nu făcără aristocrații maghiari, căci spiritul timpului lucră mai departe.

În lupta de apărare a drepturilor poporațiunii și de atunci încôce aflăm bărbați din acești munți, precum la începutul secolului acestuia este parochul din Scărișoara Vărciu, care era totodată și notar comun. El era un aprig apărător și s'a spus foarte mult pentru apărarea poporațiunii muntene în contra asupririlor totu mai grele. Plângerile așternute de el la locurile mai înalte atâta aștăseră pe oficialii dominani, încât cu intriga le succese în fine a suspenda pe acestu bravu bărbat dela dreptul de a purta peana.

În al 4-lea deceniu d n acestu seclu urmăză lupta pentru dreptul a comunei Bucium, în care luptă apare faimosa Catalina — o femeie pe care totă puterea administrativă nu put pune mâna în timp mai îndelungat, și numai cu șireți s'a putut prinde.

Cei mai bătrani dintre noi știu și-și aduc aminte de ținuta Motilor la 1848, începându dela adunarea din Câmpul libertății până la finalul acelei epoci decizătoare în viața noastră națională. A urmat absolutismul austriac, care ne află fără școl și cătră a durat el mai nimic nu s'a făcut pentru cultura poporului din

munți. Pe la anul 1859, începându a se mai slăbi nogi direcțiunea absolutistică, indată se află bărbați demni de totă stima, cari cuprinzându marele adevăr că cultura este putere, din toate puterile se nisură a lucra pentru înființarea de școli și fonduri școlare în acești munți și, mulțamita bunului sêmț al poporului, cu jertfe mari în timp de puțin ani se înființară în toate comunele din protopopiatul Câmpenilor școli și fonduri școlare, și cele din urmă la anul 1877 ajungeau la suma de aproape 100.000 peste tot. În prima linie trebuie să amintesc înființarea școlii din Câmpeni c'unu fond de peste 30 mii florin în valoare din a căru venit este asigurat salariul pentru 3—4 învățători.

Acestu cerc se bucura de acelu avantaj, că învățătorii confesionali căpătau lefa dela 200—400 fl. din venitele asigurate școlilor și nu era vorba de plângeri în privința salariilor învățătoresc.

A venit anul 1877 și în acestu an protop. Ioan Patifa a repausat, cu el a încetat unu dintre cei mai rinitori bărbați pentru cultura poporului român. El era acela, care prin multe osteneți, jertfe și prin o conducere înțeleptă a poporului a putut indulci pe acestu popor sêracu cu iubirea de a-și rădica școli confortu prin acești munți sterili cu plăcere va privi la edificii frumoșe și solide din acestu ținut. După mârșea numitului și neatatului protopop, tractul Câmpenilor s'a dat sub administrațiunea protopopului din Abrud I. Gall, și această administrațiune slăbănogă și condusă de interes dură 7 ani, unu timp destul de lung ca de-o parte multe bune să se derangeze, ér de altă parte ca administratorului numit să-i crească fata și să o potă inzeștra cu acestu protopopiatu...

Pentru ca să se potă ajunge scopul de a derangia și drege poporul, ca să se potă face ghășefturi tot egoști fură angajați. Se formă o adevărată clică de ômeni conduși parte de ură, și cea mai mare parte de ômeni cămătar, cari au supt și sugut din mēduva acestui popor. Ajungându acești ômeni la consolidare pentru acoperirea propriilor pēcate se întovărășiră cu cei dela administrațiunea politică, care în toate spriginea și spriginesc pe clicășii noștri, și aceștia ca să fiă cătră mai siguri de succese aduseră lucrul la cale că „domnul Clombeloru” să devină Szolgabiro. Acesta ér numai unei intrigi este a se atribui, căci ômenii din clică sunt aceia, cari pe nesciute cumpăriră pe fostul solgăbiru de sânge românesc a subscrie o declarațiune de abdicare, și urmarea a fost rădicarea pe tron a lui „Mufti Pașa”, unu om fără studii și fără educațiune care ați e totu puternic în munții apusenți, se precepe că numai cu concursul clicășilor români.

Aici zace buba și publicul român se nu se mire de aberațiunile ômenilor simpli, der trebuie să condamne uneltirile acolora, cari se fălesc cu nume de „inteligente români” și totuși facu causă comună cu cei ce ne robesc.

Cu concursul clicășilor s'a putut înființa în Câmpeni, față cu școlă capitală română, o școlă de stat cu limba maghiară ajutorată de comune românesc și apoi o școlă de fetițe asemenea spre ruinarea celei române.

Inteligente români crescutu cu stipendii naționale a fost acela, care și-a părăsit propria sa casă ca să facu locu școlii maghiare, și unu bogotan român rădicat prin cămătăriă a clădit casă anume pentru școlă maghiară de prunci și ați acela trage birul caselor dat de cătră comune române.

Încegându-se acești ômeni în pornirea lor ca contraserviciu au pășit și mai departe și s'au legat slugi lui Mufti-Pașa și acesta este pus în pozițiune de a pute cere dela cei inteligenți ori și când câte o votare de incredere său mergerea cu glôta la alegerile dietale dela Trascău. Aceste servicii și-le pote câștiga dela nemernic cu o clipitură de ochi.

În forma acesta se domnesc peste cei demoralizați în sêmțemintele cele mai sante, și étă că bietul popor este réu sbiuitu de sorte, căci ascultă de atari conducători, căci glôbele și persecuțările și-au ajuns culmea, încât mulțime de familii au trebuit să-și caute mântuința prin părăsirea locului natal ducându-se în

departata Dobroge. Preoțimea noastră este înfricată și adusă la neputință de a-și valida chemarea sântă, căci clicășii noștri sunt bine vechi la omenii bisericesci în Sibiu, și sunt casuri, prin cari clicășii au putut prin organele bisericesci a-și răsbuna de unul său alt preot fără nici o vină, căci este destul a-l denunța, deoarece probă legală nu se cere.

Mă cuprind o jale când privesc în jurul meu și văd atâtea ruine, cauzate prin omenii născuți din nemulul meu și crescute pe mari cheltuieli până au ajuns la culme, fără ca să aibă curagiul a se opune despotismului, ci din contră îi vedu puși în serviciul distrugerii, ba nici că au cutezat a propaga conclusele luate de către conferința națională din Sibiu, ba din contră s'au subscris la o declarațiune de candidare a unui deputat maghiar.

Am văditu acel convoi de oi călbejose la Trăscău, însă nimeni nu a avut curagiul a le spune ce păcat comit. Imi pasă însă foarte mult că și unii învățați confesionali au devenit unelte la alegeri și au sedus și pe ceilalți la trădarea cauzei poporului nostru. Câtă este anul ei trăescă din ban românesci și apoi totu lăcomescă la papricașul unguresc, care la mulți li-a cauzat chiar morțe. Aduceți-vă aminte de Dragea din Bistra și alții, cari ciumurluindu-se (plecându-li-se) s'au bolnăvit și au murit după călătoria dela Trăscău. — Pote că și acum se mai avem aspecte de aceste, căci Dumneșu nu bate cu băta.

Morala din toate cele ce se petrec în Munții apusenii este, că omenii noștri cu mai multă carie nu pot să se asemene cu cei din trecut, și că noi conduși de interese particulare ne slăbim și contribuim cu micimea sufletului nostru la surparea propriă.

Însă față cu aceste trebuie să sperăm, că va veni aici pe pământul ora judecării când fiesce care va gusta rodul faptelor sale, deci omenii să mai gândescă și la dicerea latină: *quid agis prudenter agas et respice finem.*

În Munții apusenii sēmțul de Moțu există încă și poporul este totu așa de vênjos ca în trecut, deși e sērăcit prestă măsură, dēr se așteptă ca inteligența să se reculegă său apoi să inceteze a mai momi poporul și a-l seduce la fapte antinaționale. Rușinea să-i ajungă pre. cei, cari lucră în contra binelui poporului propriu.

Am dîșt eu

Horîța.

Din afară.

În cercurile oficiale germane se arată dispozițiuni foarte ostile în contra Rusiei. Diarele oficiale „Post“, „Kreuzzeitung“ „Koelnische Zeitung“ publică articole sfātuind pe capitaliștii germani să nu facă plasări în hărția rusescă. „Post“ dîce că Germania nu se teme de Rusia și că ea este pregătută în destul chiar pentru cazul când ar fi atacată din două părți deodată.

Circulara ce ministru-președinte sêrbu Risticî a adresat-o reprezentanților Sêrbiei în străinătate, accentuează cauzele ce au adus schimbarea de cabinet; aceste motive, dîce circulara, sunt de ordine curat interioră. Serbia, adaugă d. Risticî, nu trebuie să permită ca străinătatea să se îndoiască unu singur moment de voința sinceră ce are guvernul său de a conserva bune relațiuni cu toate statele. Serbia nu trebuie să ia unu rol gâlcevitor, ci se aducă ordinea și pa-

cea în peninsula balcanică, pentru a se conserva ea însăși de consecințe inoomensurabile.

Sciri din Sofia anunță că neînțelegeri s'au produs în sînul guvernului bulgaru. D-nii Stambulov, Nacievici și Stoilov pledază pentru o apropiere cu Rusia și pentru acceptarea condițiunilor rusesci cu privire la tronul Bulgariei, pe când d-nii Mutkurov, Radoslavov și Nicolae sunt pentru mântinerea direcțiunii politice urmate până acum și pentru retragerea principelui de Battenberg. De altă parte în cercurile diplomatice se asigură că d. Radoslavov a început negocieri secrete cu ambasadorul Rusiei la Constantinopol, cu scopu de a aduce o apropiere între Rusia și Bulgaria.

„Pester Lloyd“ publică unu articolu oficial în care constată agitările misterioase ale regenților bulgari. Diarul adaugă că puterile nu voru recunșce nici unu principe pe care Sobrania îl va alege acum, fie elu principele de Coburg-Gota său principele de Battenberg. Va fi mai bine, urmază aceeași fîiă, de a alege unu regent provisoriu în persôna căruia puterile și Bulgarii să voru puté învoi mai cu înlesnire.

Se scrie din Belgradu „Gazetei de Voss“, că Sobrania va alege mai înteu pe principele Alexandru de Battenberg și în urma refuzului acestuia Sobrania va alege pe regele Milanu ca principe alu Bulgariei. Corespondentul diarului germanu adaugă că călătoria Regelui Serbiei la Viena ar fi în legătură cu acestu proiectu.

„Berliner Tagblatt“ publică scirea de senzațiă, că Rusia, Austria și Germania ar fi informatu pe d. Stransky, fostul guvernatoru provisoriu alu Rumeliei, că ceru numirea Regelui Milanu ca Regent alu Bulgariei și prin urmare stabilirea uniunii personale Bulgaro-Sêrbe. Peste totu se crede că Sobrania actuală va produce surprinderi. În Berlinu se așteptă cu siguranță, că Sultanul nu va ratifica convențiunea egipteană. Din altă parte se confirmă scirea, că Germania, Austria și Italia, ar fi datu consiliu oficiose Porții pentru a nu întârșia ratificarea. „Novoe Vreame“, dîce că nici Franța nici Rusia n'au declarații de făcutu în privința convențiunii anglo-turce. Și una și alta potu aștepta în liniște momentul presentării convențiunii deja ratificate, căci în acel momentu printr'unu singur refusu se pote nimici totă afacerea.

Diarul spaniolu „Epoca“ desminte sgomotele privitoare la participarea Spaniei la alianța între Italia, Austro-Ungaria și Germania.

SCIRILE DILEI.

„Bud. Korr.“ comunică, că Sâmbătă s'a ținutu în Viena o conferință comună, care a durat două ore, sub președința *Maiestății Sale*. La conferință au luat parte miniștri președinți de finanțe, de rêsboiu, lândwehr și honveți, cei de comerț și comunicațiune, ai ambelor guvern. Obiectul conferinței au fost diferite afaceri comune și militare.

O telegramă din Berlinu vestesce, că în anul a-

cesta nici Austro-Ungaria nici Rusia nu voru permite ca să ia parte la manevre și oficeri streini.

—x—

Ministrul de interne a adresat municipiilor o provocare, d'a presenta până la 15 Iulie însemnare despre cercurile sanitare, anume să fiă arătate acele comune care după lege sunt obligate a avé medicu, precum și cercurile sanitare cu cătunele aparținătoare de ele.

—x—

D-lu Dumitru Popu, doctoru în dreptă, depunendu esamenul de avocat, a deschis cancelaria advocațională în Brașov, unde a și făcutu praxa de avocat până acum. De asemenea d-lu Dumitru Ciuta, doctoru în dreptu, care a practicat advocatura în Deșiu, depunendu esamenul de avocat, are de gându a deschide cancelaria advocațională în Năsăud.

—x—

Până acum defraudarea era unu privilegiu alu bărbaților în „felicita“ Ungaria, dēr ați și în această privință pretind femeile egală în dreptă, adevă să li se recunșcă destoinicia nu numai de a ocupa o funcțiune, ci de a și defrauda banii ce li se încredinșă. D șora A. a fostu mai înteu numit magistru postală, apoi defraudă 1159 fl. și în Cașovia fu arestată și predată judecătoriei penale. Acesta e, pare-ni-se, alu doilea casu, că defraudă o femeie-funcționară. Ce va fi însă când se va defrauda cu puteri unite?

—x—

Foile unguresci voescă a ne presenta ca Român pe gendarmulu George Bănățeanu aflătoru în Ocna-Sibiului, care și-a schimbatu cu 50 cr. numele în „Bacconi“, și pe Augustu Mânzatu din Năsăud care totu pe 50 cr. și-a schimbatu numele în „Molnar“. Celu dinteu nu pote fi decât Svabu ori Jidovu, er alu doilea Jidovu ori Armeanu. Cum au ajuns ei a avé până acum acele frumoșe nume românesci, nu putem sci; destul că forte bine au făcutu, ce au făcutu, s'a mai alesu puțină neghină din grău.

—x—

Inteligența română din M. Ludoșu și giuru va da Concertu împreunatu cu danșu Duminecă în 17 Iuliu st. n. a. c. în pavilionul din grădina „hotelului Körmozty“. Venitul e destinat în folosul edificării unei biserici greco-cat. în locu. Inceputul la 6 ore p. m. Prețulu de intrare: de persôna 1 fl., de familiă 2 fl. v. a. Ludoșulu de Mureșu, în 28 Iuniu 1887. Nicolau Solomonu, protopopu, președinte. Drd. Georgiu Moga, v. președinte. Eugeniu Solomonu, stud. med., secretaru. Vasiliu Moga, pretoru, cassaru. Drd. Emiliu Gerasim. Demeteru Dossiosu, Mercuru Dossiosu, Georgiu Simu, Ioanu Comșia, Aurelu Popu, Laurențiu Gerasim, Ioanu Bocosiu, med. cerc., controloru, Romulu Orbeanu, Ștefanu Banfi, Teodor Moga, Mariu Elechesiu, Vasiliu Bocosiu, Virgiliu Rusu. Suprasolvirile și ofertele marinimose, pe lângă mulțumită, se voru cuita pe cale diaristică. NB. Provederea cu victualia e concredută respectivulu hotelieru.

—x—

Inteligența română din Betlenu, în-comitatulu Solnocu-Dobeca, va da balu restrinsu Duminecă în 17 Iuliu st. n. 1887. în favoarea bisericii și școlei române gr. cat. local în sala casinei. Prețulu intrării de persôna 1 fl. 20 cr., eră în familiă de persôna 1 fl. v. a. Inceputul la 8 ore sêra. Pentru comitetu: Gregoriu Pușcariu președinte. Simeonu Moldovanu secretaru. Ioanu Grecu cassaru. Ioanu H. Boteanu controloru. Suprasolviri și ofertele marinimose se voru primi cu mulțumită și se voru chita pe cale diaristică.

FOILETONU.

Nêdravênul.

Poveste de Ioan Georghescu.

A fostu odată și a fostu, că de n'ar fi nu s'ar pomeni, ca unu purece a plesni, că nici eu nu s'ud de când cu povestile, ci de mai încôce, de când se potcovea purecele c'o cōjă de nucă și se ducea la sfânta rugă, și de când se potcovea cu cincî mîji de feru și cu noue de oțel și sârea pe ghiat fără piculețu de greață.

A fostu unu fecioru de porcaru, care scia multe nêdravênii, de aceea i-au și dîșt omenii „Nêdravênul“. Acesta încă și graiul paserilor îl scia talmăci.

Odată când pascea elu cu tatălul său porcii în câmpu, a sburat o pasere pe deasupra capului său cântându, și elu sciind că a cântat acea pasere, i-a spus îndată tatălui său, că paserea i-a cântat că elu se va face odată împêratu. Aușindu acesta tatălul său nu se mai putu opri de risu dîcându, că încă din porcaru împêratu nu s'a mai făcutu de când e lumea, apoi adaugă: „atunci te vei face tu împêratu, când îți va inverși codăriștea dela biciu“.

Ce să vești însă? În dimineața următoare, când feciorul de porcaru se scôlă, ca să scôtă porcii prin sat, își vede codăriștea biciului inverșită, precum l'a blășt-

matu tatălul său; îndată o arată acestuia, care acum nu mai luă lucrul de glumă, ca mai înainte.

Intr'o dî dîse porcariul cătră feciorul său: „Vêdu că îți e ursita ca să ajungi împêratu precum și a cântat și paserea mai deună! Sê te duci la împêratul alb și să încerci, că acela are o fêta și pote că îți-o va da de nevastă și așa vei puté ajunge odată împêratu.“

Feciorul de porcaru s'a luat și s'a dus departe, departe, multă împêrășă ca Dumneșu să vă țîă, că curențulu din poveste totu mai înainte este și totu mai frumosu se povestesc, — până ce a ajuns la împêratul alb. Aci voi să între îndată în casă la elu, însă păzitorii nu l'au lăsat, până ce nu l'au înșciințat la împêratul. În urmă feciorul de porcaru a fostu dus înaintea împêratului și întrebat, că ce voiesce? Acesta cam cu frică povestesc împêratului cele întemplate cu paserea și codăriștea, apoi adaugă, că elu a venit să cêră fêta împêratului de nevastă. Acesta credându-l în dreptu unu nebun, a poruncit să-l bage îndată în temniță cu alți robi. Apoi a chemat nisce dîdari, căroră li-a poruncit să închidă pe feciorul de porcaru juru împrejură cu unu dîdu grosu, fără a li lăsa o ușă feru sêră măcaru, ca așa acolo să se prăpădescă. Dîdarii au și început a închide pe „Nêdravênul“ în dîdu. Însă la rugarea fetei împêratului, căreia i s'a făcutu milă de elu, i-a lăsat o ferestruică foarte mică și nebăgată în

sēmă de nime; prin acesta fêta de împêratu în totă ziua i da ceva mîncare și beutură.

Nu a trecut multu după ce a închis pe „Nêdravênul“ în dîdu și împêratul roșu a trimis la împêratul alb trei bețe asemenea de lungi și grôse la unu capu ca și la altul, ca acesta să le afle, care le sunt capetele subțiri și care cele grôse. Pentru aceea împêratul alb a și chemat pe toți învățați împêrășia sa dór se va afla cineva, care să-i potă tălcui acea întrebare. Însă nime nu a fostu în stare a tălcui cumva pe împêratul, din care pricină toți erau cuprinși de frică, sciind, că decă nu voru puté talmăci întrebarea, împêratul roșu va veni cu bătăia asupra lor. Chiar și fêta împêratului era tare supêrată, încât a uitat să ducă ceva de mîncare în acea dî Nêdravênului. Er când se duse mai târșiu, acesta o întrebă că de ce e așa supêrată? Atunci i spuse fêta, că ce nenorocire așteptă pe tatălul său. „Nêdravênul“ fără să se gândescă multu îi tălcui fetei acea întrebare. Însă o rugă să nu spună nimêrui, că elu o-ar fi învățat; ci să se facă, ca când ar dormi, apoi să le spună, că nu voru puté afla altcum, care sunt capetele subțiri și grôse ale bețelor, până ce nu le voru băga într'o bute plină cu apă, unde apoi se voru puté cunșce bine, căci capetele grôse voru atârna la fundu, eră cele subțiri se voru ridica în sus.

Mergendu fêta la împêratul, îi spusu visul ei;

Alegerile de deputați pentru dieta ungurească.

Din comitatul Selnoc-Dobăca Iunie 1887.

Stimate D-le Redactor! În Nr. 127 al „Gaz. Trans.” ați publicat un raport din comitatul nostru referitor la alegerea de deputați sâvârșită la 17 Iunie în Iclodul mare. Aprobiu toate cele scrise de „Someșanul” în acel raport, dar totuși pentru completarea lui imi iau voie a face și eu unele observări.

Nu merită reflexiunea conferența candidatoare maghiară, ținută la 2 Iunie în Iclodul mare, care prea puțin a fost băgată în seamă. Mai mare atențiune merită însă cele petrecute în ziua alegerii. Preoțimea și împreună cu ea toți Românii conșcii de chiamarea lor au ținut, ce e drept, strins la pasivitate. Der funcționarii satului mai cu seamă, cum d. es. primarii, jurații etc. n-au putut scăpa să nu vină la alegere, în deosebi din cercul pretorial al Ciachi-Gărbăului, de unde au fost aduși cu trăsura, plătindu-se cărașilor câte 2 fl. și biraelor și celorlalți veniți cu ei câte 1 fl. apoi în ziua alegerii slănină cu codai (strepești) pâine și vinarsă. Nădrăgarii, între cari și câțiva ciocari, avură masă extra în curtea actualului arendator evreu și fostului proprietar Hirsch Aron.

Alegerea s'a făcut cu aclamațiune, nefiind candidat. Alesul este proprietarul din Stoiana și avocat importat din Clușiu Bokros Elek, cu program guvernamental.

Bokros fu recomandat alegătorilor prin orațiunile a doi preoți: unul reformat din Fizeșul Gherlei, er altul român gr. cat. cu numele Vasiliu Pataki din Stoiana. Cel dintâi vorbea ungurește, cestu din urmă românește, alegătorii însă — între cari dintre Români erau mai mult numai birael — nu prea erau dispuși să asculte vorbirile lor, căci se uitau cu prea mare gust la grămețile de slănină și „tipăi” (pâne), ce împreună cu vinarsul erau puse tocmai în apropierea lor.

Nu știu, decât după atâta străpăția au căpătat țărani alegători barem atâta mâncare și băutură, cât să le fiă de ajuns, der eu cel puțin n'am vădit beți dintre ei mai mulți de 2—3 inși, ceea ce dovedește că nu au fost prea imbiați. N'am vădit nici barem așa de beți ca pe „popa” Pataki, care a fala mâna caii și ducea două stéguri în căruța. Acest Pataki își tradase școala sa confesională, lăsându-se se înlocuiască cu alta de stat și — drept recompensă — pôte mai are norocul să mai tragă câte 70 fl pe an, cât de la stat, cât de la sfărmatorul școlii confesionale, Bokros Elek, sub titlul de catechet. Ș ca catechet, pôte ca să-i vină ideile mai bine în cap, tot cam bêt se prezintă, așa că e mirare cum de nu se răsornă prin șanțuri, ori cum de nu adorme pe uliță, cum i s'a întâmplat în săptămâna Pascilor, când vrându-se mergă să boteze un copil, a cădută jos, așa cât alții au trebuit să-l deștepte și să-l rădice din drum pentru ca să nu-l strivescă carale.

Dintre dascăli mai strașnic s'au îmbătut: Chindrișiu din Buduș, Reulu-Roh din Sotolec, er dascalul din Surduc, Berindeanu escel și prin stégul, ce și-l adusesse de gât. Aceștia nu se rușineză a dice, că dela domni țerei își așteptă și scoterea lefei și pensionarea lor. Ticăloși de ei! Ar mai fi să amintesc de vre-o doi învățători, ca Toma Filip din Ghirolt, cari ce-i drept se prezentară la alegere, der pôte nu încăpură la rolul de mai an, de a schimba și linge blidele, treci însă peste aceștia în speranță că doră se voru tredi din amestă și își voru cunoște pe viitor datoria lor.

„Meritul” convoiului de vre o 50 de căruțe, încărcate cu notari, primari comunali și câte 1—2 jurați, aduși din cercul pretorial al Ciachi-Gărbăului, fără îndoială este a pretorelui Franciscu Văleanu, care — după cum susține și corespondentul „Someșanul” — este de viață curată română, der astăzi se lapedă de națiunea sa și dice că este Valya Ferentz, măcar că noi prea bine îl șcim cine este. Amintirea se dice că ar fi om de omenia, activ și chiar imparțial. Cât pentru alegeri, pôte va fi cugetat să facă și el ce face lumea, căci altfel cum ar și pute spera la funcțiuni de stat.

după care făcându-se probă îndată s'au afla capetele subțiri și grose dela bețe. Apoi pecetluindu-le pre toate trei, le trimise îndărăt la împăratul roșu.

Mai trecu ce mai trecu și împăratul roșu eră a trimis împăratului alb trei mănzi unul de un an, al doilea de doi și al treilea de trei ani, cari erau asemenea de mari și dinții din gură li s'au fost scos, ca să nu se pôte cunoște vârsta lor. Acești mănzi eră au trebuit să-i ghicescă împăratul alb, care de câți ani e și așa să-i trimită îndărăt la împăratul roșu.

Acastă întrebare eră ii supără și neodihni pre toți încât mai multe zile s'au tot sfătuit fără de nici un folos. Intr'o zi feta povest eră Nădravenului despre această întâmplare, doră i-o va sci tălcui eră el. Acesta li și spuse fetei îndată, că cum se afe vârsta mănșilor; elu dise: să se pună în trei troci: într'una lapte, în a doua grâu și în a treia ovăș, căci mănșul de un an va veni la trôca cu lapte, cel de doi la cea cu grâu și cel de trei la cea cu ovăș.

Astfel s'a putut deslega și această întrebare. Eră mănșii au fost trimiși la împăratul roșu, care acum turba de mania vădându că împăratul alb li pôte tălcui toate întrebările.

(Va urma).

Aceea însă totuși ar trebui să șcie d-l Văleanu, că nimic nu-i folosește funcțiunea, fără onore, er la onore nu pôte conta din partea noastră decât vrea să jöce rolul de renegat, der nici din partea străinilor nu cred să pôte conta la o adevărată stimă.

M'am mirat și împreună toți Românii bineșimțorii s'au mirat, cum de i-a succed d-lui Valya să aducă la alegere și pe d-l Ștefanu Tite din Calacea, care este un proprietar independent și ar fi putut foarte ușor să-și păzescă cinstea și omenia lui, stându acasă. Pôte că speră că va apuca să fiă primar al satului, der pentru un asemenea os de rosu de n'ar fi meritat să se compromită pe sine și națiunea sa, după ce mai cu seamă d-nii dela putere l'au făcut odată de ris, lipsindu-l de slujba avută mai înainte.

Repet în fine, că în acest cerc electoral peste tot dîcându nu numai preoțimea împreună cu inteligența mireană română una cu nația, au ținut strins la pasivitatea hotărîtă, der și forte mare parte dintre Maghiari și Armeni se alătură la pasivitatea noastră, abținându-se dela votare, fiind și ei sătui de multe fanfaronade și promisiuni gole.

Călătorul ardeleanu.

Înainte de încheierea foii primirăm o rectificare dela onorații d-ni preoți M. Iubașiu și I. Bernat din țera Hațegului. Ne grăbim a o publica încă astăzi, ca cu o zi mai înainte să se restabilească adevărul în privința atitudinii d-lor care în urma unei neînțelegeri a fost interpretată în defavorul onorei lor naționale. Luăm totodată act cu bucurie de declararea, ce o fac mai jos, că au fost și voru rămâne credincioși națiunii române:

Rectificare.

Cetind prețuita foie „Gazeta Transilvaniei Nr. 129 din 1887, spre marea mirare a noastră ne-am aflat în șirul acelor, cari calcând programul național și hotăririle luate în conferența națională din Sibiu au pășit la urnă alegându în cercul electoral al Hațegului pe br. Alecsiu Nopca.

Corespondentul îngrijat de atitudinea unora, față de noi — e în rătăcire. Am respectat și vom respecta totdeauna hotăririle aleșilor noștri; o întâmplare marabilă însă face a apără, ca și când nu am fi una cu cei mai nobili ai națiunii noastre.

Târziu am sosit în Hațeg, der nu de acasă, ci din o comună vecină, reintornându din o călătorie întreprinsă în afacere privată.

Spre linișire și luminarea adevărului rectificându dechiarăm; că nu am luat parte la alegere, și suntem cu trup și suflet susținători ai programului național stabilit în Sibiu, ca și d-l corespondente; — ceea-ce, decât nu crede, argumenteze contrarul și noi i vom fi mulțamitori.

Rîndemori-Ostrovel 29 Iunie 1887.

Mihailu Iubașiu,
preot greco-catolic.

Ioanu Bernat,
preot greco-catolic.

Sciri militare.

Austro-Ungaria. Trei-șeci de oficeri din marele stat major, conduși de generalul Beck, șeful statului major, fac în timpul de față o călătorie pe fruntaria de nord a Ungariei.

România. La Ungheni în Basarabia au sosit 970 cai, cumpărați în Rusia la turgul din Ecaterinoslaw precum și din hergeliele principelui Zangusco și destinați pentru armata română, (parte pentru artileria, parte pentru furgoni), serie „Telegraful” din Bucuresci. „Românul” și „România” spun că sunt 1200 de cai.

Dușmănia dintre Austro-Ungaria și Rusia.

Cetim în „Unirea”:

Șilele acestea vaporul rusesc „Olga”, al companiei Gagarin, s'a înmălit în fața Nicopolului. Căpitanul rus vădându pericolul, s'a adresat căpitanului unui vapor austriac ce staționa în port, cerându-i ajutor. Ajutorul trebuia să fiă grabnic, pentru ca vaporul să nu se înmolească de tot.

Căpitanul austriac răspunde însă că nu pôte face nimic fără de o permisie a inspectorului și se adresa acestuia pe cale telegrafică. Trecu două zile până să sosesc răspunsul. Iată-l care este: „Vapórele rusesci de pe Dunăre, ca concurente ale vaporilor austro-ungare, nu pot compra pe nici un ajutor din partea societății austro-ungare, nici măcar atunci când un vapor rus ar fi în pericol să se prăpădescă de tot.”

În urma acestui cavaleresc răspuns, vaporul „Olga” a mai rămas înmălit câteva zile până ce sosi din Odesa un vapor rus spre a-l degagia.

E de remărcat că la Odesa corăbiile austro-ungare se bucură de o mare protecție din partea legilor rusesci și au chiar un port al lor propriu.

Guvernul rus a ordonat o anchetă asupra casului și a decis să iere la trebuința represalii.

Coșiocua, Iulie 1887.

Cursul de industrie de casă; care s'a început cu 1 Iunie 1887 în opidul Coșiocna și a durat până în 1 Iuliu, s'a propus cu cea mai mare diligență de către fratele nostru învățător din locu Simionu Vêrfu. S'a propus împletitul a tot soiul de coșerci elegante din spetză și rechițele, precum și împletirea pălărielor de pai. Ce se ține de aurărit și colorit vin a vă face cunoscu, că toți participanții au luat parte.

Durere însă că mulți dintre învățătorii noștri nu au luat parte la cursul de industrie de casă, er din ceș cari am participat, toți ne-am despărțit foarte mângăiat că ne-am însușit o încât suntem în stare de a instrua și pe poporul nostru dela sate și a-l învăța.

Onore și mulțamită Prea Onoratai Domn Protopop Ioane Hossu, care și-a dat cea mai mare silință ca să participăm la cursul acesta, cercetându-ne mai de multe ori în decursul acesta.

Primesc și fratele nostru învățător Simionu Vêrfu dela subscribit în numele participanților cea mai mare mulțamită și-i dorim din inimă ca să mai pôte deschide multe cursuri asemenea acestuia.

În numele participanților.
Basiliu Nicórá.

Dare de sémă.

Cu ocaziunea junialului arangiat la 6 I. c. în fa-vorul bisericei gr. or. din Deva, a binevoit a suprasolvi: d-l Nicolau Lobontz 2 fl. 50 cr., George Nicórá 2 fl., Aug. A Nicórá 1 fl. 50 cr. Br. Bornemisza 1 fl., Dr. Lazar Petco 1 fl., Ioanu Lazariciu 1 fl., Alexandru Munteanu 1 fl., Kovordányi Mor 1 fl., Dobay F. 1 fl., Alesiu Olariu 1 fl., Petru Merina 1 fl., Ant. Csürös 1 fl., d-na Bertha Riszo 1 fl., Fr. Planer 50 cr., Aurelu Horvath 50 cr., A. Teitelbaum 50 cr., H. Boek 50 cr., Kovordányi 50 cr., N. Reichel 50 kr., A. Herbay 50 cr., Isaie Moldovanu 50 cr., Silviu Herbay 50 cr., Ant. Issekutz 50 cr., Sándor Iosef 50 cr., Duka Achil 50 cr., I. Moju 50 cr., Iosifu Obonașu 50 cr., Ioanichie Olariu 50 cr., Ardeleanu Loginu 50 cr., G. Caat 50 cr., Borostyáni 50 cr., M. Lengyel 50 cr., Téglás Gábor 50 cr., Anghel Florea 60 cr., Ferd. Schusnek 50 cr., N. Breier 30 cr., I. Ciontea 20 cr., Fr. Hossu Longinu 50 cr., I. Farkas 30 cr., cari suprasolvim prin acesta se cuităză pe lângă mulțamită.

Comitetul arangiatoru.

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a „Gaz. Trans.”)

TÈRNOVA, 4 Iulie. — În ședința secretă de eri a Sobraniei s'a hotărît ca ședințele să începă oficială azi după amez. După alegerea biurolui pôte că Sobrania va desbata asupra necesității de a se da raport din partea deputațiunei trimese pe la puterile europene. Regenții și guvernul au primit numeșe telegrame de felicitare pentru reînceperea ședințelor Sobraniei și pentru hotărîrea luată de a alege principe.

SÓFIA, 4 Iulie. — Dierile anunță, că șingura țintă a Sobraniei e alegerea principelui.

VIENA, 4 Iulie. — Împăratul a plecat la amez la Pola.

DIVERSE.

Gluma unui student. — Fii muselor din Viena dau câte odată de lucru comisariatelor poliției. De-ună un student, întorcându-se noștea dela cărciumă, avu un conflict cu un organ al siguranței publice și fu condamnat la o amendă de 10 florini. Hapul amar era anevoe de înghițit, der discipul muselor știu să-l indulcescă. După multe amintiri nefolositoare de a plăti amenda și după amenințarea că, în cas de neplată, amenda se va preface într'un arest, studentul se prezentă la biurolul poliției cu un sac mare și greu de pânză spre a-și plăti amenda. „Ai să plătesci șeci florini,” îl apostrofa funcționarul. „Așa e, i-am și adus!” cu aceste cuvinte depuse sacul pe masă. Funcționarul se uită cu mirare, când la sac, când la student, der mirarea lui se prefăcu în grôză, recunoscându că suma amendei era în două mii bucăți de aramă de câte o jumătate de crucer. „Nu pot să-ți inchipuesc domnule,” dise studentul cu un aer de nevinovăție, „câtă ostenelă am avut să adun din economiile mele această sumă.”

Dracu în Biserică. — În Canicatti, un sat din apropierea Palermei în Italia, șilele trecute preotul în scop d'a domina mulțimea prin grôză înfricoșată ținu o predică asupra muncilor vecnice. Pe când îngrăvea iadul în cuvântare ca să înfricoșeze mai bine bile sale, preotul făcu să apară d'odată o figură neagră cu corne și cu codă și iluminată de rașele unui foc bengal. Femeile și copii ce umpleau biserica țipară cu grôză, cădându unul peste altul în mare parte leșinați. Una din femeile de față însărcinată lăpădă, o altă a înebunit, er doi copii fură căcați și striviți de fugari! Omenii din sat în fața acestei catastrofe au voit să adrobescă pe preot, care însă simțindu furia poporului a fugit din sat ascunzându-se în totă graba.

Editor: Iacobu Mureșianu.

Redactor responsabilu Dr. Aurel Mureșianu.

Cursul la bursa de Valuta din 2 Iuliu st. n. 1887.

Table with financial data including gold and silver rents, amortization rates, and bond prices.

Table with financial data including exchange rates for various currencies like the Austro-Hungarian crown and the Russian ruble.

Cursul pieței Braşov

Table with market prices for various goods and currencies in Braşov, including exchange rates and commodity prices.

AVISU.

Deoarece mi-am părăsit atelierul meu fotografic de mai înainte din Strada căldărarilor de jos Nr. 506, îmi permit să fac cunoscută onor. publică că de aci înainte primesc a fotografia precum și peste tot comanda numai în atelierul meu nou construit, corespunzător celor mai moderne pretențiuni ale artei, în Strada căldărarilor de sus Nr. 487.

Leopold Adler, fotografu.

3505/1887. sz.

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Dragoiu I. Iuon végrehajtonak Dobra Nicolai ferj. Ion Dragoiu végrehajtást szenvedő elleni 90 frt. tőkekövetelés és összes járulékaí iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék zernesti kir. járásbíroság területén lévő Almásmező határáan fekvő az almásmezői 251 sz. tjkvben 398/1. 398/1. 3842. 3843. 3844. 3847. 3848. hrszámak alatt foglalt fekvőkre az árverést 331 frt. ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fenti ingatlanok az 1887. évi Iulius hó 21-ik napján d. e. 9 órakor Almás mező község íródjában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsúrának 10%-át végrehajató vagy képviselője kivételével készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi November 1-én 3333. szám a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltattani.

Kelt Brassóban, 1887. évi Aprilis hó 16-ik napján a kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

Deési, elnök.

Jakab Alajos, jegyző.

Sosirea și plecarea trenurilor și postelor în Braşov.

I. Plecarea trenurilor:

- 1. Dela Braşov la Peşta: Trenul de persoane Nr. 307: 7 ore 20 de minute séra. Trenul mixt Nr. 315: 4 ore 01 minută diminéta. 2. Dela Braşov la Bucuresti: Trenul accelerat Nr. 302: 5 ore 37 minute diminéta. Trenul mixt Nr. 318: 1 ora 55 minute după améđi.

II. Sosirea trenurilor:

- 1. Dela Peşta la Braşov: Trenul de persoane Nr. 308: 9 ore 46 minute înainte de améđi. Trenul mixt Nr. 316: 9 ore 52 minute séra. 2. Dela Bucuresti la Braşov: Trenul accelerat Nr. 301: 10 ore 12 minute séra. Trenul mixt Nr. 317: 2 ore 32 minute după améđi.

A. Plecarea postelor:

- a) Dela Braşov la Résznov-Zernesci-Branu: 12 ore 30 min. după améđi. b) " " " Zizinu: 4 ore după améđi. c) " " " in Sécuime (S. Georgi): 1 ora 30 minute nóptea. d) " " " la Făgăraşu: 4 ore diminéta. e) " " " la Săcele: 4 ore diminéta.

B. Sosirea postelor:

- a) Dela Résznov-Zernesci-Branu la Braşov: 10 ore înainte de améđi. b) " Zizinu la Braşov: 9 ore a. m. c) Din Sécuime la Braşov: 6 ore séra. d) " Făgăraşu la Braşov: 2 ore diminéta. e) " Săcele la Braşov: 6 ore 30 minute séra.

Mersul trenurilor

Valabilu dela 1 Iuliu st. n. 1886.

pe linia Predeal-Budapesta și pe linia Teluș-Arad-Budapesta a calei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table with multiple columns showing train schedules, departure times, and arrival times for various routes including Predeal-Budapesta, Teluș-Arad-Budapesta, and Arad-Timișoara.

Nota: Orele de nópte sunt cele dintre liniile gróse.